

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de döne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 59.

ANULU XXIII.

Sabiu 27 Iuliu (8 Aug.) 1875.

tru celealte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime și tieri strine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platește pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2, cr. si pentru a treia repetare cu 3 1/2, cr. v. a.

Sabiu 26 Iuliu.

Telegram'a despre mórtea Archieppului și Metropolitului Teofilu Bendell'a, publicata in nrulu trecutu este o surprindere din cele mai triste si mai dureróse pentru biseric'a nóstra din Austro-Ungari'a.

Abiá se incepuse unu periodu nou de *desvoltare si nisuintia* cătra viéti'a cea canonica in biseric'a Bucovinei si eata acestu periodu are sa inregistreze unu doliu, care in impregiurările cele nedeterminate ale incepulturui facutu nu eschide posibilitati necalculabile. Abiá este o luna de dile de cându amu adusu scirea despre compunerea unui statutu, prin care se reguleza afacerile acelei părți a bisericei gr. or. din care face parte si Bucovin'a, si pre cându incepulturul acest'a de organizare inca, dupa cum scimu, nu este sanctiunatu, eata ca ierarchia provinciei celei noue bisericesci perde prin mórte pre capulu seu. Fi-va ministeriulu cislaitanu cu atât'a consideratiune cătra oper'a sea cea noua sa grabesca cu asternerea statutului compusu in sinodulu provincial de deune-dile spre sanctiunare, séu va face o simpla propunere de denumire, nu scimu, tempulu ne va aratá acést'a. La tóta intemplarea posibilitatea nu este eschisa de a se inaltá pre scaunu: Archieppescu si Metropolitanu alu Bucovinei unu ierarhu, carele sa fia strainu de institutiunile constituunale in biserica, ori cătu de restrinse si marginite aru fi ele. In casulu acest'a, ceea ce se intrerupse pre unu tempu scurtu dela mórtea fericitului Hackmanu, se pótce reincepe si durá iérasi diecenie indelungate spre daun'a credinciosilor respectivei biserici.

Cându amu datu expressiune temerei acestei' justificate prin trecutulu celu prea cunoscutu si deplansu de toti binevoitorii bisericei nóstre, amu datu si dámou expressiune si acelei impregiurări, ca barbatul acel'a, in care erau depuse sperantiele cele mai frumose, barbatulu doririlor pentru crestinii nostri din Bucovin'a, a trecutu din viéti'a asiá ingraba, incătu nu si-a putut vedé realizate dorintele sele salutarie.

Sintiemintele sele, intentiunile sele bune si tactul seu celu finu, si acést'a este o mare mangaiere, credem ca si in restempulu celu forte scurtu si intreruptu de morburi voru fi o sementia fructifera pentru biserica. Pamentul celu bunu, in care remanu semanate insusurile nobilului ierarhu, barbatii acei demni bisericesci din giurulu seu, dimpreuna cu biseric'a intréga, suntu o garantia, ca la ori-ce intemplare voru sci sa duca in indeplinire acea ce este justu pentru biserica, acea ce pretinde biseric'a basata pre asiedimintele ei.

Este unu mare castigu cându pér'ta fundamental, pre care se zidesce viitorulu unei intreprinderi morale, este pusa. Ziditorii se orienteza atunci mai usioru si, de-si cu mai multe dificultati, pre langa o vointia firma si energica lucrulu incepulu totusi se realséza.

Biseric'a bucovinéa este bogata de esperintie. Din aceste ea va fi invetiatu, cătu este de apretiubile vointi'a firma impreunata cu energia. Ea nu va lasá oper'a cea grea a intemicatoriului ei că sa se pustiesca, pentru ca ea ins'a va scí judecă, ca fiindu parasita asiá de junu, in tempu scurtu

pótce fi acoperita de evenimente ne-prevediute incătu nici urme de ruine sa nu se mai véda din tr'ens'a.

Si déca fia-care fiu se nisuieste a radicá unu semnu deasupra mortentului celoru scumpi ai sei, de singuru ca nu va uit'a nici biseric'a Bucovinei a desvoltá din oper'a inceputa de repausatulu Archieppu si Metropolit unu monumentu maretu si pereniu, că sa ne folosim de expresiunea vechiului poetu, unu monumentu, carele sa spuna posteritatiei inaltu si stare cine a fostu urdioriu si cine au fostu indeplinitori lui.

Inim'a si talentele repausatului, cari avura asiá putieno ocasiune a se manifesta in viéti'a publica voru suplini aceea ce sórtea cu mâna de feru a suprimat o viéti'a de omu. Bucovinenii, cu deosebire, voru dà tributul celu mai sinceru si celu dreptu acelu ce a pusu mâna că sa surpe odata absolutismulu contrabandatu in biserica.

Si noi din departare condolam cu fratii nostri din Bucovin'a, pentru ca noi scimu ce va se dica a perde prin mórte unu capu bisericescu.

Dorim se pótce dá credientu folioru oficiose, revolt'a din Erzegovin'a este aprope de a se stinge (?). Scirea ce amu cuprins'o in vre o căte-va cuvinte despre lovirea dela Crup'a (pariu) este sustinuta si astadi cu adausulu, ca prin mijlocirea episcopului latinu dela Mostaru, erzegovinenii de ritulu latinu, din tienutulu dela Gabel'a, s'au impacatu si liniscitu. Pre cându oficiosele se grabescu a linisc'i opinionea publica pre unele colone, pre atunci pre celelalte suntu silite a publică, ca in tie-riile limitrofe se forméza comitate spriginitoare, si totu pre atunci publica si unu manifestu din partea unui comitetu secretu, cu domiciliu necunoscutu, care are de scopu incuragia-re revoltui erzegoviniane. Manifestulu este tiparit in limb'a latina si serbesca si distribuitu in Erzegovin'a si Bosni'a. Manifestulu lauda virtutea militaria a erzegovinenilor, cutediandu a dechiará resbelu semilunei. Recomanda mai departe a traganá cătu se pótce de indelungu revolt'a, pentru că Serbi'a si Muntenegrulu sa fia constrinse a dă ajutoriu; la casu cându insurgentii aru vedé ca nu o potu luá cu trupele turcesci la siesu sa se retraga in paduri si in munti si acolo sa-si apere posetiunile. Li se pune la inima a se feri cătu se pótce de a atacá bunulu si avearea straina si sa nu nepaciuaasca pre nimenea nici se persecuteze pentru religiune. Intrându in cetăti si sate, unde se afla bani de ai statului, sa nu i ia de cătu pre lângă cuietantia si apoi sa i intrebuitiez spre acoperirea lipselor neaperate. La ori-ce ocasiune sa propage *fratietate, egalitate si unitate* si de aceste sa se tienă forte rigurosu. Sa garanteze fia-cărei confessioni libertate, in specialu fanaticilor mohamedani si romano-catolici sa le spuna, ca religiunea nu are se deosebesca pre ómeni, căci toti suntu frati căti vorbescu un'a si aceeasi limba. In pri-vinti'a politica li-se aduce aminte de imperiulu serbescu de odinióra, care acum nu se pótce restitu; se pótce

inse sa existe staturi serbesci, de aceea la casu ca s'aru eliberá sa se nisuiasca locuitorii Erzegovinei si Bosniei a se incorporá la Serbi'a si Munte-negru. Pre acei'a cari aru dorí a supune aceste döne tieri unei puteri straine ii stigmatiseaza manifestulu de tradatori de patria. Pentru dinastie serbesci si muntenegréne sa nu fia certa, căci principii se voru intielege intre sine si in privinti'a acést'a. Fata cu Austri'a recomanda cea mai mare crutiare; nu asiá fatia cu Ungari'a, pentru, dice manifestulu, ungurii suntu mai rei de cătu turci. Pentru Russi'a sa tienă sympathie in rezerva, pâna va documenta ca se intereséza de fratii apasati. Comitetulu se subscrise: „Comitetulu pentru eliberarea de sub jugulu turcescu.“

Mai vinu apoi si telegramme cari anuncia ca grupe de muntenegrini trecu in Erzegovin'a, se intielege fără de voi'a Domnitorului muntenegrénu, sub conducerea capitanilor Zimorici, Alexici si Petrovici.

Turci'a dirige continuu trupe din Bosni'a si Albani'a spre Erzegovin'a. La incepulturul revoltei erau in vilaie-tulu erzegovinenu 1600 infanteria si venatori, 6 tunuri de munte, si 400 gendarmi (zapeci). De atunci au mai sositu din Bosni'a unu regimentu de infanteria cu 2 tunuri; cele din Albani'a se astépta, nu se scie inse côte la numeru.

Revoltantii au pre partea loru stâncile muntilor si padurilor si armele loru primitive (pusci si pistole cu cremene, sabii si iatagane) si pa-triotismulu si natiunalismulu.

Cându erá sa incheiamu sosescu sciri, ca revoltantii, dupa unele lupte partiale si dupa ce au arsu unele prediuri turcesci, au incunguratu (asiediatu) cetatea Trebinie, carea numera cam 10,000 locuitoru si este capital'a provinciei Erzegovin'a. Oficiosele se vede ca s'au incelat in calculii loru, iera revolt'a cresce.

Guvernul austro-ungurescu a inceputu a face dispusetiuni de precau-tiune. Din generalatulu Gratiului suntu comandate 1 brigada si 2 batal. de venatori sa plece spre Dalmati'a. Din Agram s'au inaintat 2 batal. de linia cătra cofiniele turcesci.

Principlele Milanu se afla inca in Vien'a, unde se chiamă comitele Andrássy, concediatu la vill'a sea dela Terebes si ambasadorii Russiei, Angliei si Germaniei, cari asemenea au trebuitu sa-si intrerupa concediele. In dilele din urma se scrie ca principele nu este dusu la Vien'a nu numai pentru afaceri politice, ci si pentru cestiunea drumurilor de feru intre Serbi'a si Turci'a si pentru — casatoria. Scirea acést'a din urma s'a aleverit in fapta, căci joi s'a logodit u domnisor'a Checico, din o familia romana forte bogata si totu odata nepota a prin-cipelui moldovianu Moruzi.

ad Nr. 1851 B.

Statute

Reuniunei preotilor români gr. or. din protopresbiteratulu Chisineului.

I. Numirea

§ 1. Reuniunea se numește: „Reuniunea preotilor români gr. or. din protopresbiteratulu Chisineului.“

II. Scopul

§ 2. Scopulu reuniiunei este preste-totu, ingrigirea despre buna starea spirituala

morală si materială a clerului gr. or. din acelu tractu protopresbiteral; iera in specie infinitarea unei „fundatiuni“ pentru ajutorarea preotilor neputinciosi si seraci, si a vedovelor si orfanilor de preoti.

III. Sfera de activitate.

§ 3. Sfera de activitate a reuniunei se estinde intre marginile legei statului si a canónelor bisericesc:

a) A cauta medilócele pentru ajunge-re scopului seu;

b) A elaborá proiecte pentru organi-zarea parochielor si normarea dotatiunei, potrivite spiritului tempului, pre sém'a preotilor actuali si a le substerne sinodului epar-chialu spre censurare si aprobare.

c) A astă modu pentru indreptarea moravurilor celoru rele a poporului, a censură si premia opuri literarie care se voru edă in meritulu acest'a.

IV. Membrii.

§ 4. Membrii reuniunei suntu: *naturali onorari, fundatori si ajutatori*, si anume:

a) Membrii naturali suntu toti preotii gr. or. din protopresbiteratulu Chisineului, dintre acestei'a fia care e deobligat a solvi in fondulu reuniunei in totu anulu o suma celu putienu de 2 fl. v. a. déca nu va fi membru fundatoriu.

b) Membrii onorari, se voru alege, in adunarea generala a reuniunei dintre bar-bati cei mai distinsi ai bisericei nóstre gr. or.

c) Membrii fundatori se voru numi-acei individi, — fără deosebire de scopu séu occupatiune — cari suntu ómeni onora-bili, si voru depune in fondulu reuniunei — o suma de celu putienu 50 fl. v. a. celu multu in döue rate;

d) Membrii ajutatori suntu acei'a, cari voru contribui in fondulu reuniunei din cându in cându séu odata pentru totu-déun'a cu sume mai mici de 50 fl. v. a. séu voru concurge si cu alte ajutorie in folosulu reuniunei.

V. Drepturile membrilor.

§ 5. Membri naturali se folosesc de tóte drepturile reuniunei in asemenea me-sura, si au in tóte afacerile reuniunei votu decisivu;

§ 6. Membrii fundatori — déca nu voru fi si membri naturali séu onorari, — voru avé in sedintele „Reuniunei“ votu consultativ in cele ce privesc afacerile fondului, iera in alte afaceri nu voru avé nici unu votu precum nici pretensiuni de ajutorie din fondulu reuniunei.

§ 7. Membrii onorari au votu consul-tativ in tóte afacerile separate de fond.

§ 8. Membrii ajutatori nu au votu nici intr'o afacere.

§ 9. Presedintele natural alu reuniunei este totu-déun'a protopresbiterulu tractualu, lângă carele reuniunea in adunarea sea generala si va alege unu vice-presedinte, carele in absentia presedintelui naturala, are a conduce tóte afacerile reuniunei.

§ 10. Presedintele, respective vice-presedintele, va convoca in totu anulu odata adunarea generala a reuniunei, si anume: cu finea anului scolariu, iera in casu de lipsa si mai adeseori.

VI. Adunarea generala.

§ 11. Adunarea generala e ambulanta si se va tiené in loculu asemnatu de adun-area generala premergatoria la terminulu defiitul prin presidiu.

§ 12. Agendele adunării generale suntu:

a) A censurá tóte agendele comitetului si oficialilor;

b) A esaminá socrile si starea fon-dului reuniiunei;

tariile nóstre se deschidu prin tractate de comerciu statelor cari suntu mai inaintate decâtú noi, cându drumurile de feru ne punu in contactu immediat cu civilisatiunea Europei, astadi mai multu decâtú ori cându trebuie sa indoimur activitatea nóstre si sa recastigâmu tempulu ce amu perdu in lupte politice si in agitatiuni sterile. Trebuie sa ne suimu la inaltimdea rolului ce ne asiguratu proverbi si positiunea nóstra geografica. Trebuie sa ne aretâmu demni de a stá alaturi cu popórele civilisate cu cari ne amu pusu si ne vomu mai pune in raportu. Trebuie sa utilizâmu in modu inlieptu bogatele resurse ale tierei si cualitatile intelectuale cu cari natur'a a dotat pre poporul român. Trebuie sa dovedim Europei, care pune in noi sperantie mari, ca ne deosebim in adeveru da acea ce s'a numitu *omulu bolnavu*. Trebuie, in fine, prin o munca neobosita, prin incetarea luptelor cari ne dividu, prin aplicarea nóstra cu seriositate si cu rabdare la oper'a imensa a progresului, sa recucerim positiunea nóstra stralucitoare de alta-data si sa ne aretâmu demni de a traí cár statu civilisatu si independentu.

Eata care este missiunea nóstra, si mai cu séma, o reptâmu, missiunea noulor generatiuni. Evenimentele se precipita pre fia-care di ce trece. Secolul in care traimu este secolul formârei naționalitătilor. Mâne, pôte, probleme teribile, cari ascépta de atât'a tempu o solutiune, se voru resolve de sine. Noi trebuie sa finu pregatiti pentru ori-ce impregiurare si sa ne gasim totu-déun'a la postulu nostru de onore.

Sa lasâmu dara, pentru Dumnezieu, acele discutii bisantine si acele lupte fără scopu cari ne degrada si ne pierdu. Sa lasâmu mai cu séma acele triste violentie de limbagiu cu cari cautâmu sa vestejimutotu ce tiéra are mai bunu in sinulu ei. Sa reîntrâmu in sufletul nostru, sa nu ascultâmu decâtú vocea conștiinței si a inimii nóstre de româri, sa nabușim passiunile si urele alu căroru to-

simplu visu alu fantasiei fără nici o legatura interna. Acést'a o facu aceia, cari punu botezulu inainte de Vs. 19, chiaru si Euthimi, dupa carele se vede a se fi orientatu si A. Siagun'a in Istor'a sea bisericësca Tom. I. §. 22. pag. 21 seq.) — Ba chiaru si cursulu istoricu inca este in contradicere cu opiniunea acést'a, caci si nopticii nu cunoscu vre-o reintorcere a lui Iis. la Iordanu; ba supozitunea sufere si de neprobabilitatea ca Iis. sa fia absentat 40 de dile intre botezulu seu (resp. 1, 26.) si 1, 29, apoi cade si prin aceea ca dupa cum s'a aretat sub a) botezulu nu pote fi inainte de 1, 19 seqq.

Considerandu in se incepulum si cuprinsulu Vs. 12 si 13 din cap. 2. si comparandu-lu cu Mat. c. 4, 12. 13. Marcu 1, 14. Luc'a 4, 14, si vediendu consonanti'a acestoru locuri in descrierea istorica, vomu fi in dreptu a pune ducerea in desiertu si petrecerea de 40 de dile a lui Iis. la cap. 2, intre Vs. 11 si 12. Airea nu se pote. A se vedé si esplicarea la 2, 12.

*) Marele Metropolit Andrei n'a fostu infalibilu; acést'a nici a pretins'o, si nici i-a atribuitu-o cineva. A potutu usioru gresi neocupandu-se mai de aprópe cu Esege'sa. De aceea nu mi se va luá in nume de reu din partea adoratorilor principielorui lui, intre cari simtu mangaiere a me numerá si eu, déca in acestu punctu atâtua de delicatu nu ne unim in pareri. De siguru, déca combiná mai de aprópe combinațiile si consideratiunile atinse nu punea Ispit'a lui Iisus in loculu unde a pus'o. Eu sunu cea mai mare pietate fatia cu memori'a acestui metropolit, si chiaru memori'a lui santa pentru mine, principiul lui celu mai inalt: *adeverulu si lumin'a* — mi dictéza se eruezu adeverulu, fiindu securu ca pr'n acest'a urmezu intențiunilor lui.

rentu curge cu atât'a furóre preste capulu nostru. Ne iubimur toti tiér'a si voimur toti sa o vedemur mare si gloriósa: iéta adeverulu! Sa-lu recunoscemu odata in sinceritate si sa ne aducemur aminte, ca mai presusu de ambitionile si de interesele nóstre, este mare causa a tierei pentru care trebuie sa lucrâmu cu totii.

Iéta apelulu ce credemur ca interele cele mai mari si cele mai urgente ale națiunii ne comanda sa facemur tuturorui inimelor românesci.

„Press'a.“

Circularea ministrului de interne si presedintele alu consiliului de ministri cătra toti prefectii din tiéra.

Domnule prefectu! Cunosceti importantele si multu folositóriele lucrâri alu adunârilor nóstre legiuitorie din sesiunea estraordinaria trecuta.

Cele mai insemnate dintrense suntu:

a) Concedarea constructiunei căilor ferate Ploesti-Predelu si Adjud-Ocn'a, realizarea cu chipulu acest'a a legaturei liniei nóstre ferate cu liniele Austriei si Europei centrale;

b) Convențiunea cu societatea actionarilor căilor ferate române pentru a se rescumperă pre séma statului preste a patr'a parte din reție'a liniei nóstre ferate;

c) Convențiunea de comerciu cu imperiul austro-ungaru, prin care, pre lângă consacrarea dreptului nostru suveranu de a tractá, se creaza cele mai mari avantagie pentru agricultura, comerciului si industri'a Romaniei

Aceste acte, d-le prefectu, suntu de natura a creá in favórea celor ce le-au facutu, titlurile cele mai legitime la increderea si la cunoscintia tierii.

Asiá au si fostu ele apretiuite de toti bunii români, de toti ómenii pacinici si iubitori de ordine, de chiaru press'a si opiniunea publica din Europ'a.

Corpurile nóstre legiuitorie, camere'a si senațulu, au deliberatu asupr'a acestoru proiecte cu tota maturitatea si incungurare de tota luminele trebuniciose; si le-au votat dupa ce au capatatu cea mai deplina convictiune ca suntu pentru binele si interesulu tieriei.

Se vede insa, ca, tocmai pentru ca guvernul si partidul conservatoriu au potutu aduce aceste mari servitii tierii, opositiunea s'a agitatu si se agita mai desperatu de cătu totu-déun'a.

Ia simte ca, pre cătu partitulu care prin linișce, prin ordine si prin progresu moderat, aduce bine tierii, se va intarí, pre atâtua ea va perde unu tarâmu pre care si-lu rezervá a-lu esplotatá in interesulu ideilor demagogice si resturnatorie.

Nu a neglijatu dara nici unu midilociu spre a ajunge la scopu. Dupa ce a parasit u tarâmul legalu si constitutionalu, ce i-a asigurá positiunea a cătoru-va membri ai sei in camera; dupa ce a aruncat u injuriile si calomniele cele mai netrebnice contr'a reprezentatiunei legale a tierii; dupa ce prin petituni cătra Mari'a Sea, si prin reclame cătra publicu, calomniéza si acusa guvernul si camer'a; dupa ce prin cuvinte rostite in publicu si prin totu felul de scrieri destramate a facutu apel la passionile cele mai ordinare, se pare ca acést'a opositiune si-a concentrat u tota actiunea sea in a falsificá si a amagi opiniunea publica, séu macaru opiniunea ómenilor lesne creditori.

Acést'a actiune, d-le prefectu, este de datori'a nóstra tuturorui a o combatte cu tota energi'a ce da o causa dréptă. De cându partitulu conservatoriu este la putere, ele a procurat u tieri linisce, ordine, regulata in financie, crescere de creditu, lucrâri de drumuri de feru siosele, plati de datorii contractate de altii, aridicarea prestigiului si demnității tieriei in afara, in fine

elu a sciatu sa aplice adeveratulu sistem constituitionalu si se practice libertatea fără a cadé nici in tiranie nici in demagogia.

Nu partitulu opusu, nu partitulu radicalu, care acuza si calomniéza astadi partitulu conservatoriu, nu acel partit aru fi potutu ajunge la unu asiá resultatu.

Unde dara amu gasit, si unde avemur noi adeverat'a nóstra fortia! O avemur in conștiințele tuturoró oménilor impartiali si bine cugetatori.

Acele conștiințe, domnule prefectu, trebuie sa le luminâmu, si sa nu le lasâmu a fi prad'a zavistiei si a intrigei.

Fia-care bunu român, fia-care membru alu partitului conservatoriu are de datorie sacra de a luminâ, de a deslusí pre aprópele seu asupr'a adeverului.

D-vostea, cár prefectu, siliti-va inse intr'unu statu liberu, sa lumi-nati pre conjuđenii d-vostre asupr'a naturei asupr'a avantagilor actelor votate de camera in sessiunea trecuta.

Esplicati-le, de exemplu ca guvernul si camer'a au concedat u unei companii engleze constructiunea căilor ferate Adjudu-Ocn'a si Ploesci-Predelu, caci, nici ca s'a probat nici ca s'a sustinutu macaru in adunare ca aru esistá o compania româna, in conditii de a puté construi linii de asiá importanta.

Cu tóte acestea lini'a Ploesci-Predelu trebuiá construita, in terminu scurtu, numai pâna la Augustu 1878, caci națiunea incheiasa déjà cu Austro-Ungari'a o convențiune asupr'a acestei junciuni. Dara acesta lucrare fiindu forte grea si tempulu prea multu scurtu, era de datori'a camerilor si guvernului a esaminá cu cea mai mare scumpete garantie ce oferiau difertii concurenti nu numai prin capitalurile de cari dispunu, dar si prin creditul loru de constructori speciali pentru asemenea lucrâri. Seriositatea studiilor premergatorie si unu personalu tehnicu destulu de experienta, erau calitati neaperate pentru unu concurrent care voiá sa intreprinda, in asiá scurtu tempu, o lucrare atâtua de insemnatu.

Camerile, in intieptiunea Ioru, au alesu in urm'a concursului ce se facuse, pre acel'a care presenta cele mai multe din aceste avantagie si conditii.

Cá si guvernul, camerele numai avéu, in acesta alegere a loru, a se preocupá de cătu de avantagiale economice ce presinta fia-care concurrentu, atâtua cár estinatate de pretiu cătu si cár soliditate si garantii de constructiune, caci acum se inlatura esplotarea liniei: Ia se reservase viitorul si nu se mai putea nici chiaru protestá de nimeni ca s'arú dá esplotarea streinilor, iéra nu românilor. Acum era vorba numai de construirea liniei.

Camere, cár si guvernul, nu trebuiá sa faca favori séu exceptiuni, ci trebuiá a se incredintá constructiunea acelui constructoru, de ori-ce naționalitate aru fi fostu, care oferea conditiunile cele mai bune.

Acést'a s'a si facutu. Odata ce lini'a va fi construita, ea remane a statului, si esplotarea ei se va regula ierási prin o lege.

Cestiunea convențiunei cu societatea actionarilor căilor ferate române ierasi a fostu multu desnaturalata si esplotata de cei ce servescu de tota midilócele cár arma de opositiune.

Insa, domnule prefectu, faceti a se intielege bine ca ací nu fusese nici odata vorba nici de unu imprumut nou ce aru constitui o noua sarcina pentru statu, nici macaru de vre-unu sacrificiu, fia elu de unu leu, in sarcin'a tesaurului nostru.

A fostu, puru si simplu, vorba de a inlesni creditulu actionarilor si societății din Berlin, care, victime cár

si noi a defectelor primei concesiuni din 1868, data doctorului Strusberg, si a indeplinitu cu onestitate indatoririle ce luase prin convențiunea din 1872.

(Va urmá.)

Varietati.

**) Foile din Budapest'a aducen scirae despre reorganisarea poliției, carea in părte locute de naționalități va fi susținută de statu, nu mai multu de municipie si va fi subordinata deadreptulu ministerului reg. ung. de interne.

**) Buletinul ofic. de domine'a trece publica ordinatiunea ministeriala, prin care se reorganizează tribunale regia de instantia, numindu-se oile 20, cari cu diu'a de 30 Sept. a. c. au sa incete. Intre acestea cinci séu chiaru siese suntu, cari atingu pre români mai de aprópe, adica: tribunalul din Abrudu, alu căru teritoriu vine sub judecătie a celu din Alb'a-Iuli'a; mai departe incéta alu Beiusului, intrandu in locu-i celu din Oradea mare; asemenea alu Hatiegului, anectandu-se teritoriu lui la Dev'a; apoi celu din Naseudu, estindendu-se judecătie a celu din Bistrit'a prete totu districtul; alu Fagarasiului, trecendu afacerile sele la celu din Brasovu; in fine alu Gherlei, ale căru parti se supusera judecămintele celu din Deesiu. — „Albin'a“.

**) (Bibliografic.) Se afla sub presa „Istoria Ungariei pentru scările poporale“ de Dr. Nicolau Popu, profes. la gimnasiul român din Brasovu.

Publicatiune.

P. T. Domnii invetiatori cari voiesc a frecuentá cursulu invetiatorescu supletoriu in Sighisoar'a, din acestu anu, in sensulu inaltului emisul consistoriale dto 15/7 c. Nr. 1522, — se invita a se anuntá pâna in 30 Iuliu c. st. v. la prea onor. domnu protopresbiteru Zacharia Boiu in Sighisoar'a, cár sa li se pote ingrijí de cuartire,

Sighisoar'a in 20 Iul. st. v.

Comitetulu parochialu.

Demetru V. Moldovanu, coudicatorul cursului supletoriu.

PARTEA ECONOMICA.

Despre unele midilóce, care aru putea ameliorá starea materiala a poporului român.*)

Onorati domni si frati! Mi iau voia a Ve cere indulgintia pentru căteva momente, voindu a tratá unu obiectu, care dupa parerea mea este de mare importanță pentru poporul român. Prin acést'a credu totudeodata, ca voi satisfac § 4. din disponibilitatile, speciali, cari le avemur pentru regularea midilócelor, spre ajungerea scopului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului român.

Unu publicist român a exprimat in scurte cuvinte ideile, care voiesc a Vi le comunică astadi. Cuvintele acelui barbatu suntu urmatorele: „Asteptati sa cunoască Europa poporului român? Europa se va interesa de elu, in se o să se interesă mai întâi a scă, care este starea industriei, agriculturie si a comerciului la noi, ... atunci, de vomu aretă, ca amu prinsu gustu la sciinție si arte, intr'unu cuventu amu inceputu a ne cultiva, vomu capetă stimă si consideratiunea ei.“ Astfelui scrie dl. C. A. Cretulescu intr'unu articulu din Revist'a română.

Luându cár punctu de mancare aceste cuvinte voiu cercă a tratá despre unele midilóce pentru inaintarea poporului român.

Factorii principali pentru progresare suntu dupa cum scim cu totii — avere spirituala, — séu cultur'a morală intelectuala si avere mate-

*) A se vedé corespondinta din Felidora publicata in Nr. 57. „Tel. R.“ R.

rială său banii și posessiunile. Așa abusă prea mult de pacientă d-văstra, de către a-si trată ambele obiecte, deci că sa nu fiu prea lungu me voiu margini a vorbi numai despre averea materială, căci despre midilōcele pentru cultură spirituală s-a vorbitu de mai multe ori.

Domnilor! Omulu este avisat a umblă după bani și avere; în primă linia spre a-si procură midilōcele neaperatu trebuințiose pentru subsistitia: nutrimente, imbracaminte lo-cuintia etc. Trebuințele cele mai neaperate odata satisfacute omulu incepe a cugetă mai departe. Invetia a cunoște puterea banilor, a scăi, ca banii și avere i pote procură comoditate, placere și bucurii, i usiură lupta de existenția; avantagie, care unu individu, ce nu dispune de averi, nu le pote avea.

Acăstă este o incuragiare si incitatiune destulu de mare, pentru că elu sa alerge neincetatu după bani, sa se ocupe dī si nōpte, ba chiaru si in somnu cu ei, sa-i adore că pre unu Idolu. Midilōce spre a castigă avere suntu pe cătu de multe, pre atătu de diferite si mintea omenescă din dī in dī nascocesce midilōce noue spre a-si agonisi mai iute si mai usioru averi. Multi si dintre români cauta averi, dara nu cauta midilōcele corespundintorie spre a-si agonisi acestea mai usioru. Bă'mi vine a dice, ca forte multi români, său din cauza, ca in tempurile trecute au fostu subjugati; său fiindu ca nu li s'au esplicatu s. Evangelia de ajunsu, au invetiatu in robia loru său dela biserică sa se multiamăsca cum se află; sa rabde, si chiaru sa despretuiésca avereă că pre unu „Mamonu“. Asă si trebuie, cându avereă este unu midilocu reu, că la fiulu celu ratacitu, inse cându este unu midilocu pentru progresare atunci ea este de recomandatu, ba este neaperatu de lipsa.

Noi acă nu tratămă despre avereă agonisita pre căli rele, ci despre avereă agonisita prin munca cu sudoreea fetiei.

Domnilor! Averea unui poporu abstragendu dela facultătile lui spirituale, dela cultură lui intelectuala si morală, care fără dubietate este tesaurul lui celu mai mare, constă din posessiuni, din provisii, producte, marfuri si in fine din bani gata.

Déca cautămu acestea la poporul român din Austro-Ungaria cu parere de reu trebuie sa constatăm, ca nu aflămu nici posessiuni mari, nici producte, nici marfuri multe si mai putieni bani gata. Cu dorere suntem siliti dara a recunoscere, ca poporul român in majoritatea lui este seracu si după circumstările presinte, credu, ca cu totii ne temem sa nu ajunga la prapastia. De acăstă, datoria nostra cea mai sacra este, sa ne interesăm cu totu dinadinsulu celu putieni, pentru viitoru a-i recomandă moduri prin cari sa scape din ghiarele unui monstru cumplit: de lipsa si fomei. Scim cu totii, domnilor, cu căte greutăți si pedeci are sa se lupte si omulu celu mai inteliginte, pana a ajunga la scopu neavendu avere, căte obstacule va intempiñă unu individu, căruia i lipsesc pre lângă avere si sciintia? Cându poporul nostru se va bucură de oreare bunastare fi-ti siguri, ca elu va progresă mai rapede si in cultura. Românului incetandu de a mai fi espusu lipselor, necasurilor si fomei, si incepandu a gustă si elu hrana satată si a locu mai comodu, va incepe a cugetă si la nobilarea spiritului seu, la desvoltarea facultătilor sele, va fi mai consciu de naționalitatea sea. Lucrându noi in directiunea acăstă, adeca: eruându modalități pentru ameliorarea buna-stărei poporului nostru vomu face totudeodata unu servitul bisericiei si scălei, carea se occupă

cu cultivarea spiritului poporului nostru. — Vomu face pre poporu sa cunoșca si sa folosesc drepturile sele politice. I vomu castigă astfelui libertate: „căci omenii nu devin liberi, decătu muncindu, sciindu sa intrebucătie facultătile loru, nu devin liberi, decătu in proporție cu acăstă desvoltare. Amicii poporului si ai libertăției dara, suntu aceia, carii cauta si arăta poporului midilōcele, pentru de a-lu face sa devina productivu, sa devina avutu atătu materialminte, cătu si spiritualminte.“ Spre a află atari midilōce pentru poporul nostru, năvemu a face alta, decătu a ne luă de modelu pre acele popore, cari in diu de adi escelēdia prin buna starea loru materiale si a studiā modulu cum a ajunsu elu la acăstă buna stare si fa-sele prin care a trecutu. Facendu acăstă ne vomu deliniā unu planu, pre care urmandu-lu strictu, fără a fortă lucrul si a face salturi mortale vomu ajunge siguru la tientă defipta.

Dreptu acestea ve rogu pentru indulgintia spre a esprimă, căteva cuvinte specialu despre unele midilōce, cu cari aru puté poporul nostru românajunge la avere.

Midilōcele principali, cari contribuesc mai multu la ameliorarea averei materiale a ori cărui poporu suntu: economia rurală, comerciul si industria.

I. Economia rurală se ocupă pre deosebit cu cultivarea plantelor s. e. a bucatelor a pomilor, a gradinilor, a arborilor etc., pre de alta parte cu economia de vite. Economia rurală este profesiunea cea mai importantă la căte poporele cultivate. Prosperarea ei condiționează bunastarea poporului. Prin ea devine unu poporu independent din afara si se consolidă in launtru, pentru că elu insusi si produce necesariile, —

Ea ocupă imediatu mai multu de jumetate din poporatiune si celaltu restu este mediato ocupatul prelucrându mai departe productele brute său negoțiându-le. Mai alesu se potu afirma că acestea in specialu despre partile principale ale economiei rurale, despre agricultura si economia de vite. Agricultura este pentru căte poporele cultivate isvorul principalu de subsistitia. Poporele din vechime recunoscendu acăstă onorau pre fundatorii si inaintatorii agriculturii că pre Diei: Astfelui egipcenii pe „Osiris“ grecii pre Cere, romanii pre Saturnu. Numai putieni importantă este economia de vite. „Ea si cu plugarii suntu cele dōue agere ale statului.“

Domnilor! Au fostu unu tempu, cându chiaru in Europa omenii, cari se ocupau cu plugarii si economia de vite erau despretuiti. Adi cunoșce întrăga Europa însemnatatea acestor profesioni. Omeni studiatu si in prima linia guvernele se ocupă mereu că sa aduca la perfectiune aceste dōue profesioni. Caută si inventează pre di, ce mergemu sisteme si instrumente mai perfecte spre a lucra rationalu pamentul, pentru că pre deosebit acăstă sa aduca roduri mai abundante, iera pre de alta parte sa nu-si pierdă puterea productiva. Nisuișesc a lucra nu numai mehanice, ci a aplică si sciintia, căci numai cunoscendu agricultorului acuratu puterile naturii, poate speră, ca va primi remuneratiune, pentru muncă si ostenelă sea. Poporul nostru român si in privintă acăstă se află in desavantajul mare; mai intăi fiindu-ca partea cea mai mare posede locuri, care din cauza positivilor inopertune s'au a calității pamentului nu suntu tare roditorie; iera după acăstă fiindu-ca nici mica productivitate nu o sciu folosi, nescindu sa lucre pamentul rationalu; neingrigindu-lu si nutrindu-lu corespondatorii, astfelui incătu acăstă nu-i aduce nici hrană neaperatu trebuințioasă, si este avisat a spesă nu

numai pentru cele-lalte necesități, ci ea si da banii si pentru cereale. In privintă acăstă ieta ce scrie unu economistu român:

Voi economi de pamentu, cari cereti mereu, că pamentul sa ve dea roduri din destulu, ce dati voi pamentului pentru că sa ve păta dă elu? Nu datu pamentului nici odichna, nici repausu, nici nutrimentu si nici cultura. Nu-lu lucrati bine, nu cautati inventiunile nouă. Ve multiamiti alu sgari'a, a aruncă semintie si aasteptă sa secerati roduri inbelisugate. Acestea nu vinu fără a fi hranitu si cultivat. Asociative consultati si esaminati ce e de facutu, că sa aiba muncă văstra sporiu.“ (Va urmă.)

Concursu.

La scăla capitală normală dela biserică SS. Archangeli din Satulungu, protopresbiteratul gr. or. I-iu alu Brasiovului a devenit vacantu unu postu invetiatorescu, pentru a cărui ocupare se scrie prin acăstă concursu cu terminu pana la 25 Augustu a. c.

Salarialu anuală pentru acestu postu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultă salarialu totu la căte cinci ani de servitii cu căte 50 fl. v. a. pre lângă inductorie, că pentru acestu salarial se tinea invetiatoriul si prelegerile trebuințioase la scăla de repetiție.

Doritorii de a ocupă acestu postu invențiorescu suntu avisati a-si asterne sub-scrisul comitetu suplicele loru adresate cătra Reverendissimulu domnului protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu Statutului organicu.

Satulungu in 17 Iuliu 1875.

Comitetul parochialu alu bisericii SS. Arhangeli.

Irimie Verzea
parochu si presied.

Concursu.

Pentru ocuparea statuinei parochiale Certesiu de clasă a III protopresbiteratul Ioagiu I se scrie concursu a treia ora, cu terminu pana la 17 Augustu st. v. a. c.

Venitele parochiale suntu urmatorele:

1. Casa parochiala cu ună gradina de legumi.

2. Unu pamentu aratoriu de 3 cara cucuruzu, folosintă fenului si pómelor din 2 cimitieri.

3. Dela 75 case căte 2 mesuri de cucuruzu cu tuleu, dela 60 case căte 40 cr. biru anualu, stolă usuata, si căte o dī de lucru dela căta familiă.

Totă acestea la olala computate in bani dau unu venitul anualu de 300 fl. v. a.

Concurrentii au a-si tramele petițiunile loru la subscrisul pana la terminul pus, instruite in sensulu Stat. org. si de suntu preoti, provediute cu incuviintarea pré Ven. Consistoriu archidiaconului.

Hondolu in 16 Iuliu 1875.

In contilegere cu comitetul parochialu.

Basiliu Piposiu

(2-3) protopr.

Concursu.

Pentru postulu de notariu comunale, devenit vacantu in comună Sibielu, scaunul Sabiu lui, se scrie concursu cu terminul pana in 25 Augustu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunat unu salarialu anualu de 300 fl. v. a., cuartiru liberu in edificiul de cancelaria, 4 orgii de lemne si alte competintie pentru scrieri private si asignatiuni de paspōte in suma aprosimativa de 100 fl.

Pre lângă o pracea de servitii se mai recere cunoșintă perfecta a limbii române.

Petițiunile suntu a se adresă in terminul de susu la subscrisul inspectoratului.

Sabiu in 30 Iuliu 1875.

Dela inspectratul cereale alu Salistei

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetitoriu secundaru devenit vacantu la scăla confesională ortodoxă, orientală a comunei Purcareni, tractul protopresbiteratul I-lea alu Brasiovului se scrie prin acăstă concursu.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. solvinde in rate trimestrale decursive. —

Dela concurire se cere că sa aiba celu putieni 4 clase gimnasiale si atestatul de cunoscute.

Alesulu de invetitoriu trebuie sa servește unu anu de proba si după decurgerea acestuia castigandu-si intarirea definitivă va fi inductorul a tineni si scăla de repetiție, pentru carea va mai primi inca o remuneratiune anuală de 35 fl. cu prospectu de a-i se inaintă la 50 fl. v. a.

Petitiunile bine instruite trebuie adreseate prea onorat. d. protopopu I-lea alu Brasiovului Iosifu Baracu celu multu pana la 1 Septembrie a. c.

Purcareni 25 Iuniu 1875.

Comitetul parochialu.

Ioanu Bogdanu,

parochu si presied.

Concursu.

La scăla confesională gr. or. din suburbiul Brasiovului „Brasovu-vechiu“ au devenit postul de invetitoriu secundarul vacantu; spre intregirea acestuia se scrie concursu pana la 15 Augustu a. c. st. v.

Cu acestu postu este impreunat unu salarialu anualu de 200 fl. v. a. relutu de cuartiru 20 fl. v. a. si doi stangini lemne de focu.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si asterne petițiunile loru instruite in sensulu statutului organicu pana la terminul prefisat la prea onoratul domnului protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu.

Brasiovu 3 Iuliu 1875.

Comitetul parochialu prin

Georgiu Persienaru,

parochu si presiedinte.

Concursu.

Spre intregirea vacantei parochiei de a 3 clasa din comună Ucea-super, districtul Fagarasiului, se scrie prin acăstă concursu pana in 24 Augustu 1875.

Emolumentele suntu:

1. Dela 145 familii căte 1 caru de lemne.

2. Dela 145 famil. căte 1 dī de lucru văra.

3. Folosirea unui fenatiu de 2 cara de fenu.

4. Venitul epatrafirului usitat care căte computate trecu sumă de 350 fl. — v. a.

Cei cari aru dorit a ocupă numită statuine parochiale sa se adreseze pana la terminul mai susu indicat cu concursul loru la subscrisul.

Avrigu, 21 Iuliu 1875.

In contilegere cu comitetul parochialu.

Vasiliu Maximu

Adm. prot.

Anunțiu.

Cancelari'a mea de Advocatura se află din 1 Augustu a. c. st. n. in casă mea propria pre „pamentul micu“ Nr. 12.

Acăi se vor primi in viitoru spre reprezentare ori-ce afaceri de dreptu, atătu civilă cătu si criminale, politice si urbariale. —

Sabiu in 16/28 Iuliu 1875.

Ioanu de Preda

advocat publ.

In tipografia lui W. Krafft in Sabiu se află de vendite: Blanquette de „Conspectu despre schimbările obveninde in operatul fundalul de catastru“ (Form. II la instructiunea Nr. 29294 din 1875.) Separat in limbă română si germană, contiul cu 50 cr. v. a. — De spre alte tiparituri există unu catalogu.